

ÕIGUSKANTSLERI AASTA 2022/2023

Võrdne kohtlemine

Eesti põhiseaduse järgi on kõik inimesed seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, varalise ja sotsiaalse seisundi ega muude asjaolude tõttu.

[Õiguskantsleri seaduse](#) kohaselt kontrollib õiguskantsler õigusaktide vastavust põhiseadusele ja seadustele, samuti võimuesindajate tegevust. Õiguskantsler korraldab ka lepitusmenetlusi, kui eraõiguslike isikute vahel on tekkinud vaidlus diskrimineerimise üle.

Lõppenud aruandeaastal esitati õiguskantslerile kokku seitse avaldust, milles inimesed kaebasid diskrimineerimise üle. Nende hulgas oli kaks avaldust, mis puudutasid diskrimineerimist LGBTI+ kogukonda kuulumise tõttu, üks puude, üks vanuse, üks keele, üks rahvuse ja üks veendumuste tõttu. Üldjuhul andis õiguskantsler nendes asjades selgitusi, ühel korral andis ka soovitusel hea halduse tava järgimise kohta. Lepitusmenetluse algatamist lõppenud aruandeaastal ei taotletud.

Samas lahendas õiguskantsler mitu avaldust, milles kaevati üldise võrdsuspõhiõiguse rikkumise üle. Õiguskantsler esitas oma arvamuse ka võrdsuspõhiõigust puudutavate seaduseelnõude kohta ning Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve asjades.

Sotsiaalsed õigused

Rasedatele haigushüvitise maksmine

Töötaja haigestumise korral tagab talle esialgu asendussissetuleku tööandja ja seejärel Tervisekassa. Tööandja makstava haigushüvitise võib jagada tinglikult kaheks osaks. Esimene osa on kohustuslik haigushüvitis (70 protsenti töötaja keskmisest töötasust) ning teine osa on vabatahtlik haigushüvitis, mida tööandja võib maksta kuni töötaja keskmise töötasu ulatuses alates teisest haiguspäevast kuni päevani, mil Tervisekassa hakkab haigestunule hüvitist maksma.

Rasedatele on haigushüvitise maksmisel ette nähtud eriskeem. Neile maksab haigestumise

teisest päevast alates haigushüvitist Tervisekassa. Haigushüvitise suurus on 70 protsenti eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksuga maksustatud tulust. Tööandja ei saa raseduse ajal haigestunud töötajale haigushüvitist maksta. Kui tööandja maksaks rasedale töötajale haigushüvitist samal ajal, kui seda teeb Tervisekassa, tuleks tööandjal maksta selle tasu pealt sotsiaalmaksu. Lisaks tuleb arvestada sellega, et kui naine saaks Tervisekassa haigushüvitisega samal ajal sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, kaotaks ta õiguse ravikindlustushüvitisele. Nõnda on rase töötaja seatud teiste töötajatega võrreldes halvemasse olukorda.

Raseda töötaja halvemaks kohtlemiseks ei ole ühtki põhjust. Kui riik on otsustanud haigushüvitiste süsteemi üles ehitada nii, et see võimaldab teatud juhul säilitada haigestunud töötajale keskmise sissetuleku, siis peavad sellest võimalusest osa saama kõik haigestunud töötajad.

Õiguskantsler tegi [Riigikogule ettepaneku](#) muuta seadust ja võimaldada rasedale töötajale säilitada proportsionaalselt sama suur asendussissetulek, nagu on ülejäänud ravikindlustatutel, kellele tööandja maksab vabatahtlikku haigushüvitist. [Riigikogu toetas](#) õiguskantsleri ettepanekut.

Lapsehoiuteenuse hüvitise maksmine

Õiguskantsler tegi [Tallinna Linnavolikogule ettepaneku](#) viia volikogu määruse „[Lapsehoiuteenuse rahastamise kord](#)“ § 2 lõike 5 esimene lause kooskõlla põhiseaduse §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega. Selle määruse sätte kohaselt saab taotleda lapsehoiuteenuse hüvitist alles järgmisel päeval pärast seda, kui lõpetatakse vanemahüvitise maksmine selle lapse eest, kelle jaoks lapsehoiuteenust ostetakse.

Volikogu pole lapsehoiuteenuse tingimusi seades arvestanud sellega, et jagatavat vanemahüvitist võib pere kasutada ka jupiti, üksikute päevade kaupa kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

Määruse järgi on lapsehoiuteenuse hüvitisele õigus vanematel, kellele vanemahüvitist ei maksta või kes saavad vanemahüvitist teise lapse eest, kes lapsehoius ei käi.

Lapsehoiuteenuse hüvitisele ei ole aga õigust vanematel, kes vajavad lapsehoiukohta, kuid kellel on jätkuvalt õigus ka vanemahüvitisele. See tähendab, et lapsehoiuteenuse hüvitise võimaldamisel koheldakse pooleteise- kuni kolmeaastaste laste vanemaid erinevalt. Selliseks erinevaks kohtlemiseks ei ole ühtegi asjakohast põhjust.

Töötuna arvele võtmine

Õiguskantslerilt küsiti, miks statsionaarses õppes õppivatele gümnaasiumiõpilastele ei võimaldata kõiki neid tööturumeetmeid, mis on ette nähtud kutsekoolide õpilastele. Näiteks ei saa gümnaasistid end töötuna arvele võtta.

Õiguskantsler [pöördus](#) selle küsimusega Riigikogu sotsiaalkomisjoni poole. Sotsiaalkomisjoni ettepanekul täiendas Riigikogu menetluses olnud tööturumeetmete seaduse eelnõu. Parlament võttis vastu uue seaduse ning selle tulemusena saab edaspidi töötuna arvele võtta ka gümnaasiumiõpilase.

Ühtlasi täiendati seadust nii, et töötuna saab arvele võtta ka statsionaarses õppes kõrgharidust omandava üliõpilase. [Tööturumeetmete seadus](#) jõustub 1. jaanuaril 2024.

Rahvus ja kodakondsus

Õiguskantsleri poole pöördus Euroopa Liidu kodanik, kelle Venemaa kodakondsusega elukaaslasele ei antud Eesti viisat. Eesti Vabariigi suursaatkonna esindaja Moskvast oli avaldajale vastanud, et viisat on võimalik taotleda vaid Euroopa Liidu kodaniku abikaasal, mitte registreeritud elukaaslasel. Avaldaja leidis, et selline olukord on diskrimineeriv.

Õiguskantsler selgitas, et Euroopa Liidu kodaniku registreeritud elukaaslasel on võimalik viisat taotleda sellest hoolimata, et riik on kehtestanud Venemaa Föderatsiooni kodanike suhtes sanktsioonid. Valitsuse määruse kohaselt ei kohaldata sanktsioone inimeste suhtes, kes taotleavad viisat ja kellel on Euroopa Liidu õiguse alusel vaba liikumise õigus. Euroopa Liidu kodaniku ja tema pereliikme õiguslikku staatust reguleerib Euroopa Liidu kodaniku seadus. Selle seaduse kohaselt loetakse Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikmeks ka tema registreeritud elukaaslane.

Õiguskantsleri poole pöördus ka inimene, kes oli välisriigis abiellunud samasoolise

partneriga. Probleem oli selles, et kuigi Eestis sellist abielu ei tunnustata, ei võimaldanud Eesti notarid neil sõlmida ka kooselulepingut. Selle tõttu ei saanud inimene taotleda elamisluba samasoolise partneri juurde elama asumiseks.

Õiguskantsler selgitas, et kooselulepingut peab saama sõlmida ka juhul, kui samast soost partnerid on registreerinud abielu välisriigis. Eesti kohtutes on niisuguseid juhtumeid arutatud. Küllaltki levinud on olukord, kus samast soost inimesed abielluvad välisriigis, kuid seda abielu nende elukohariigis ei tunnustata. Sellisel juhul saavad need inimesed Eestis oma suhet õiguslikult tunnustatud viisil vormistada vaid kooselulepinguga. Pärast kooselulepingu sõlmimist on võimalik taotleda elamisluba samast soost partneri juurde elama asumiseks.

Puuetega inimeste õiguste kaitse

Riigikogu ratifitseeris [puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja selle fakultatiivprotokoll](#) 21. märtsil 2012. aastal. Sellega võttis Eesti riik endale kohustuse edendada puuetega inimeste võimalusi täielikult ja iseseisvalt ühiskonnaelus osalemiseks.

Konventsiooni artikkel 4 sätestab, et osalisriikidel tuleb võtta kasutusele seadusandlikud, administratiivsed ja muud abinõud, et tagada puuetega inimeste õiguste kaitse.

Õiguskantsleri seaduses on säte, mille kohaselt täidab õiguskantsler alates 1. jaanuarist 2019 puuetega inimeste õiguste konventsioonis sõnastatud õiguste ja võimaluste [edendaja ning järelevaataja ülesandeid](#). Õiguskantsler seisab selle eest, et puuetega inimesed saaksid põhiõigusi ja vabadusi teostada teistega võrdsetel alustel.

2023. aasta kevadel lõpetas töö puuetega inimeste nõukoja esimene koosseis, mille õiguskantsler kutsus kokku 2019. aastal. Nõukoja eesmärk on nõustada õiguskantslerit puuetega inimeste õiguste kaitse, edendamise ja järelevalve ülesannete täitmisel. Nõukoja uus koosseis alustab tööd 2023. aasta sügisel.

Lõppenud ülevaateaastal analüüsis nõukoda, kuidas on puuetega inimestel võimalik osa saada kultuuriüritustest. Juba paar aastat tagasi valminud ligipääsetavuse rakkerühma lõppraportis on sõnastatud ettepanekud, mis tuleks ligipääsu saavutamiseks ellu viia. Kahjuks ei ole selles asjas edenemist märgata. Seetõttu [tuletas õiguskantsler kultuuriministrile meelde](#) tema kohustusi selles valdkonnas ning palus kaaluda võimalusi, kuidas saaks ministerium hoogustada rakkerühma ettepanekute elluviimist.

Aasta lõpus pöördus õiguskantsleri poole Riigikogu liige Jüri Jaanson, kes juhtis tähelepanu

sellele, et Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) telekanalis eetris olnud aastalõpuintervjuu presidendiga jäi kuulmispuudega inimestele kättesaamatuks, sest sellele ei olnud lisatud subtiitreid. Õiguskantsler pöördus selgituste saamiseks ERR-i juhtkonna poole.

Õiguskantsler on mitu aastat juhtinud tähelepanu riigi oluliste tähtpäevaürituste ülekannete ligipääsetavusele Eesti Rahvusringhäälingus. Kuigi näiteks Eesti Vabariigi aastapäeva kontsertaktust on juba mõnda aega üle kantud kirjeldustõlkega, otsustatakse kirjeldustõlke lisamine igal aastal alles pärast puuetega inimeste esindusorganisatsioonide ja õiguskantsleri meeldetuletusi. Nii selgus ka 2023. aastal Eesti Vabariigi 105. aastapäeva pidustuste teleülekandeid planeerides, et ligipääsetavuse tagamine pole ei peo korraldaja ega teleülekande tegija kohustus. Kontsertetenduse ülekanne sai siiski kirjeldustõlke, seda toetas ka Õiguskantsleri Kantselei. Õiguskantsler palus kultuuriministril ERR-ile riigieelarvest raha eraldamise ettepanekuid tehes arvestada ka ligipääsetavuse tagamiseks tehtavate kuludega.

Puuetega inimeste nõukoda arutas kevadel ka uue tsiviilkriisiseadusega plaanitavate muudatuste mõju puuetega inimestele. Õiguskantsler saatis nõukoja [ettepanekud Riigikantseleile](#).

Puuduva töövõimega inimeste toetamine

Õiguskantsleril paluti põhjendada, miks saavad üksi elava pensionäri toetust üksnes vanaduspensionärid. Eesti Pimedate Liit tegi ettepaneku, et puuduva töövõimega inimestele makstaks samasugust ühekordset toetust, nagu saavad üksi elavad pensionärid.

Õiguskantsler selgitas, et toetuse maksmise tingimused sõltuvad poliitilistest valikutest, mida õiguskantsler ei saa hinnata. Samas võivad inimesed seaduse muutmise ettepanekuga pöörduda Riigikogu poole.

Eesti Pimedate Liidu pöördumine ajendas õiguskantslerit juhtima (vt [ettekanne](#), lk 2 p 5) Riigikogu tähelepanu sellele, et praegu makstav töövõimetus pole piisav.

Põhiseaduse §-s 28 on sätestatud, et inimesel on õigus riigi abile töövõimetus korral. Põhiseadus näeb ette ka selle, et puuetega inimesed on riigi erilise hoole all. See tähendab, et töövõime kaotuse (ja sellest tuleneva sissetuleku kaotuse) korral tuleb inimesele pakkuda sellist rahalist tuge, et ta oleks kaitstud vaesuse eest ja säiliks mõistlik proportsioon tema varasema sissetulekuga.

Eestis makstakse vähenenud töövõimega inimestele töövõimetoetust, mille suurust

arvutades võetakse aluseks seadusega kehtestatud töövõimetoetuse päevamäär, mida indekseeritakse sarnaselt riikliku pensioniga. Alates 2023. aasta aprillist on indekseeritud päevamäär 18,60 eurot, mis teeb puuduva töövõimega inimesele makstava toetuse suuruseks keskmiselt 558 eurot kuus.

Parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta on kokku lepitud, et kui inimene jääb töövõime kaotuse tõttu sissetulekuta, siis peab riik tagama talle sissetuleku, mis ei tohiks olla väiksem kui 50 protsenti leibkonnaliikme ekvivalentnetosissetuleku mediaanist. Kui inimene saab lisaks ka teisi toetusi, võib sobiva suurusega hüvitis olla 40–50 protsenti mediaanist. Alla 40 protsendi suurust hüvitist ei saa mingil juhul pidada piisavaks. Kuna viimased andmed ekvivalentnetosissetuleku mediaani kohta pärinevad aastast 2021, saame teha võrdluse vaid selle aasta kohta. Ekvivalentnetosissetuleku mediaan oli 2021. aastal 14 826,67 eurot. Töövõimetoetus moodustab sellest kõigest 37,1 protsenti. Kuigi arvutused on tehtud 2021. aasta kohta, pole põhjust arvata, et olukord on praeguseks oluliselt paranenud.

Õiguskantslerilt palus abi puuduva töövõimega inimene, kelle töövõimetoetust vähendati ühes kuus nii palju, et ta sai sellel kuul kätte ainult 35 eurot. Inimene sattus sellisesse olukorda selle tõttu, et talle maksti töösuhte lõpetamise kuul välja nii eelmise kuu töötasu kui ka töösuhte lõpetamise kuu töötasu ja kasutamata puhkusepäevade tasu.

Tööandja deklareeris nendelt summadelt makstava sotsiaalmaksu Maksu- ja Tolliametile järgmise kuu alguses, seetõttu luges Eesti Töötukassa need summad selle kuu sissetulekuks. Töötukassa vähendas inimese töösuhte lõpetamisele järgneva ülejäägi kuu töövõimetoetust sedavõrd palju, et inimene jäi sellel kuul sisuliselt ilma sissetulekuta. Kui inimene oleks töölt lahkunud kalendrikuu alguses, mitte kuu lõpus, siis ei oleks tema töövõimetoetust vähendatud.

On selge, et inimene sattus süsteemi hammasrataste vahele. Seetõttu pöördus õiguskantsler Riigikogu sotsiaalkomisjoni poole. Sotsiaalkomisjon arutas õiguskantsleri pöördumist 2023. aasta jaanuarikuus kahel istungil, kuid Riigikogus lahenduseni ei jõutud. Õiguskantsler juhtis probleemile uuesti tähelepanu oma kirjalikus [ettekandes](#) (vt lk 3 p 6), mille ta saatis Riigikogu uue koosseisu sotsiaalkomisjonile maikuu lõpus. (Loe ka peatükki „Sotsiaalkaitse“.)

Eesti Töötukassa hinnangul on praegu tööga hõivatud umbes 20 protsenti puuduva töövõimega inimestest (kokku on puuduva töövõimega inimesi ligikaudu 38 000).

Õiguskantslerilt on küsitud, miks ei ole kõigil puuduva töövõimega inimestel võimalik taotleda tööalase rehabilitatsiooni teenust. Töövõimereformi üldine eesmärk oli aidata võimetekohast

tööd leida inimestel, kellel on terviseprobleemide tõttu töötamine takistatud.

Riik ei tohiks inimesi abist ilma jätta, kui nad saaksid selle toel vähegi töötada ning seeläbi oma ainelist ja vaimset heaolu parandada.

Õiguskantsler andis [sotsiaalkomisjonile](#) puuduva töövõimega inimeste murest teada, et Riigikogu saaks kaaluda võimalust anda tööalase rehabilitatsiooni saamise õigus ka neile puuduva töövõimega inimestele, kes soovivad töötamist jätkata või uut jõukohast tööd leida.

Erihoolekandeteenuste eest tasumine

Erihoolekandeteenust saava inimese eestkostja soovis teada, kas hooldekodul on õigus küsida oma hoolealuselt suuremat kohatasu, kui seadus ette näeb. Sotsiaalkaitseminister on kehtestanud erihoolekandeteenuse osutamise tingimused, aga kui teenust osutatakse määratud paremates tingimustes, lubab [sotsiaalhoolekande seadus](#) küsida teenuse saajalt tavalisest suuremat tasu.

Õiguskantsler leidis, et paremates tingimustes elavate inimeste majutus- ja toitlustuskulude maksmise tingimused ja nende tingimuste iga-aastane muutumine võivad jääda hooldekodu elanikele ja nende esindajatele arusaamatuks. Seetõttu tegi ta Sotsiaalkindlustusametile [ettepaneku](#) lisada edaspidi Sotsiaalkindlustusameti ja teenuseosutaja vahelistesse lepingutesse klausel ootamatute hinnatõusude vastu. Sotsiaalkindlustusamet lubas seda teha.

Õiguskantsleri poole pöörduti ka murega, et Tallinn ei toeta erihoolekandeteenuse kulude tasumisel piisavalt igapäevaeltu toetamise teenust saavaid inimesi. Õiguskantsler selgitas, et Tallinna linn on aidanud omaosalust tasuda neil inimestel, kes saavad ööpäevaringset erihooldusteenust paremates tingimustes, kui on seadusega ette nähtud. Linn maksab neile toetust volikogu kehtestatud [sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra](#) järgi. See kord näeb ette, et abi võib anda erandliku olukorra või kiireloomulise probleemi tekkimisel.

Õiguskantsler [palus](#) Tallinna Linnavolikogul kaaluda, kas ja mis tingimustel võiks linn maksta püsivalt toetust neile erihoolekandeteenust saavatele inimestele, kellel pole omaosaluse maksmiseks piisavalt raha.

Isikliku abistaja teenus eestkostetavale

Õiguskantslerilt küsiti ka selle kohta, kas eestkostetavale võib määrata isikliku abistaja.

Isikliku abistaja teenusega soovitakse suurendada puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava

täisealise inimese iseseisvat toimetulekut ja ühtlasi vähendada inimese seadusjärgsete hooldajate hoolduskoormust. Isiklik abistaja aitab inimest tema igapäevategevustes, näiteks liikumisel, söömisel, toidu valmistamisel, riietumisel, majapidamistöodes ja muudes toimingutes ([sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 27 lõiked 1 ja 2). Seega on oluline, et inimene vajab puude tõttu igapäevatoimingutes füüsilist kõrvalabi.

Õiguskantsler selgitas, et kui füüsilist kõrvalabi vajav intellektipuudega inimene suudab oma suhtlusoskuste piires teada anda, mida ta soovib (näiteks palub end toetada ühest toast teise liikumisel), pole ühtki mõistlikku põhjust, miks peaks isikliku abistaja kasutamise võimalust piirama üksnes selle tõttu, et abivajajal on intellektipuue või et näiteks rahaasjades on tema teovõime piiratud. Kui piiratud teovõimega inimesele isiklikku abistajat ei võimaldataks, oleks see vastuolus rahvusvaheliste lepingutega. Nii [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#) (art 15 lg 3) kui ka [ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon](#) (art 19) sätestavad, et puuetega inimestel on õigus iseseisvale elule ([puuetega inimeste õiguste komitee üldine selgitus, nr 5](#) (2017), p-d 8, 16 (c, iv), 17, 21).

Laste väärkohtlemine kinnises lasteasutuses

2023. aasta jaanuarikuus mõisteti kolm AS Hoolekandeteenused Lille Kodu endist töötajat süüdi puuetega laste väärkohtlemises. Kõigile kohtualustele määrati vanglakaristus katseajaga. Sedavõrd kerge karistus kuriteo eest riivas inimeste õiglustunnet ja tekitas avalikkuses palju küsimusi. Eesti Puuetega Inimeste Koda palus õiguskantsleril hinnata juhtumi menetlust.

Õiguskantsler [leidis](#), et konkreetsel juhul ei kaitsnud kehtivad õigusnormid ja asutuste sisekontrollisüsteemid eriti haavatavate laste õigusi piisavalt. Õiguskantsler palus Riigikogul kaaluda täiendavate normide kehtestamist selleks, et oleks võimalik kaitsta haavatavas või abitus olukorras inimesi väärkohtlemise või nende inimväärikuse süstemaatilise alandamise eest. See puudutab nii puuetega laste kui ka puuetega täiskasvanute eest hoolitsemist, samuti vanuse või haiguse tõttu abi ja tuge vajavate inimeste eest hoolitsemist (nt söömisel tuge vajava inimese abita jätmist ning abivajajate alandavat kohtlemist).

Õiguskantsler kutsus Riigikogu üles kaaluma ka seda, kas on tarvis kehtestada eluaegset lastega töötamise keeldu sel juhul, kui last on kehaliselt väärkoheldud korduvalt või süstemaatiliselt. Praegu kehtiva karistusseadustiku § 121 järgi võib süüdimõistetud inimene asuda uuesti lastega seotud tööle pärast karistusandmete karistusregistrist kustutamist. Lille Kodu juhtumi puhul on see kolm aastat pärast seda, kui lõpeb süüdimõistetutele

kohtuotsusega määratud katseaeg.

Erivajadusega laste toetamine lasteaias

Erivajadusega lastel on samasugune õigus lasteaias käia nagu kõigil teistel lastel. Vajaduse korral tuleb omavalitsusel määrata lapsele tugiisik ning lasteaed peab korraldama lapsele logopeedi või mõne muu tugiteenuse, kui laps seda vajab.

Õiguskantsleri poole pöördus lapsevanem, kellele vald keeldus hüvitamast lapse kõneravile tehtud kulutusi. Koolieelne nõustamismeeskond oli tuvastanud, et laps vajab logopeedi abi, kuid lasteaias seda ei pakutud. Õiguskantsler [selgitas](#), et lapsel on õigus saada tasuta kõneravi lasteaias. Kui laps saab kõneravi juba lasteaias, on võimalik, et kooli minnes ta enam logopeedi abi ei vaja või vajab seda tunduvalt vähem.

Kõneravi võimalused lasteaias peab looma lasteaia pidaja ehk vald või linn ning logopeedi abi peab korraldama lasteaia direktor. Kohalik omavalitsus ei saa loobuda lapsele toe pakkumisest selle tõttu, et lasteaias ei ole logopeedi. Kui omavalitsus paneb enda ülesande täitmise lapsevanema õlule, tuleb omavalitsusel vähemalt hüvitada lapsevanema tehtud kulutused.

Õiguskantsler märkis, et lapsele tuleb vajalik abi tagada ka siis, kui pere on heal majanduslikul järjel või kui lapsel ei ole puuet tuvastatud. Omavalitsusel tuleb sellest hoolimata täita talle seadusega pandud kohustusi.

Õiguskantslerilt palus abi lapsevanem, kelle diabeeti põdev laps ei saanud lasteaias käia, sest seal ei pakutud talle piisavalt tuge. Õiguskantsleri nõunikud võtsid omavalitsusega ühendust ning linn leidis koostöös lasteaiaga murele lahenduse: lapsele määrati tugiisik, mõeldi läbi tugiisiku asendamise kord ning lasteaed valmistas end diabeedi diagnoosiga lapse toetamiseks ette.

Viipekeelee staatus

Õiguskantslerilt küsiti, kas eesti viipekeel on Eesti riigikeel ning kas riigil on kohustus viipekeelt arendada ja selle kasutamist võimaldada. Õiguskantsler [selgitas](#), et põhiseaduse tähenduses ei saaks eesti viipekeel tõenäoliselt riigikeeleks olla. Viipekeel pole riigis ühtselt kasutatav ja rahvast ühendav märgisüsteem, mille valdamist saab nõuda kõigilt avaliku võimu asutustelt ja teenuste osutajatelt.

Kuigi viipekeelt ei saa pidada riigikeeleks põhiseaduse tähenduses, on nii põhiseaduses kui ka rahvusvahelise õiguse aktides ette nähtud mitmeid viipekeele seotud kohustusi. Eestil tuleb tunnustada viipekeelt ja kurtide kultuuri ning tagada viipekeele tõlketeenus, selleks et kuulmispuudega inimesed saaksid teistega võrdselt ühiskonnaelus osaleda. Mõistagi peab olema kuulmispuudega inimestele tagatud ka hariduse saamine.

Õiguskantsler selgitas, et riigil tuleb viipekeelt arendada ja selle kasutusvõimalusi edendada. Ilmselgelt on selles vallas teha veel üsna palju.